

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حفاظت و مرمت پارچه

(چگونگی حفاظت منسوجات موزه‌ای)

حسن دلیر

زمستان ۱۳۸۸

سرشناسه : دلیر، حسن ۱۳۵۷-

عنوان و نام پدید آور : حفاظت و مرمت آثار پارچه (چگونگی حفاظت منسوجات

موزه‌ای) تألیف حسن دلیر. قم : اعلائی، ۱۳۸۸.

مشخصات نشر : ۱۵۶ ص : مصور، جدول

مشخصات ظاهری : عکس. وزیری

شابک : ۴۵۰۰۰ ریال ۷-۵-۹۲۸۰۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

وضیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت : واژه نامه.

موضوع : کتابنامه : ص ۱۵۵ - ۱۵۶

موضوع : ۱. پارچه-نگهداری و مرمت. ۲. موزه‌ها-حفاظت و نگهداری

مجموعه ۳. شیمی نساجی. ۲. نساجی - ایران - تاریخ

موضوع : الف عنوان: ب. عنوان: چگونگی حفاظت منسوجات موزه‌ای.

رده بندی کنگره : ۷ ح ۵۸ / ۱۴۴۹ TS

رده بندی دیویی : ۶۷۷

انتشارات اعلائی

حفاظت و مرمت پارچه

ناشر: انتشارات اعلائی

اثر : حسن دلیر

صفحه آرا : لیلا سادات اعلائی

نوبت چاپ : اول - زمستان ۸۸

شمارگان : ۱۰۰۰ بها : ۴۵۰۰۰ ریال

شابک : ۷-۵-۹۲۸۰۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

آدرس ناشر : قم ، میدان امام ، ۴۵ متری کارگر، بعد از زیر گذر ، جنب کوچه ۱۵ تلفن : ۸۶۰ ۲۸۶۰ (سه خط) همراه : ۰۹۱۲۷۵۳۹۹۷۳

«کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است و هر گونه استفاده غیر مجاز ممنوع می‌باشد.»

فهرست

۶	مقدمه ناشر
۷	مقدمه مؤلف

فصل اول

۱۰	تاریخچه صنعت نساجی در ایران
۱۳	دوره قبل از اسلام
۱۳	۱. نساجی و پارچه بافی در دوره مادها
۱۴	۲. نساجی و پارچه بافی در دوره هخامنشی
۱۶	۳. نساجی و پارچه بافی در دوره اشکانی
۱۶	۴. نساجی و پارچه بافی در دوره ساسانی
۱۹	دوره بعد از اسلام
۲۰	نساجی و پارچه بافی از قرون اولیه اسلام تا حمله مغول
۲۰	دوره سلجوقی
۲۳	نساجی و پارچه بافی در دوران مغول و تیموری
۲۴	دوره تیموری
۲۵	نساجی و پارچه بافی از دوره صفوی تا پایان دوره قاجاریه
۲۷	دوره بعد از صفویه

فصل دوم

۳۰	تکنولوژی
۳۰	تاریخ تکنولوژی بافته‌ها
۳۱	الیاف
۳۷	پنبه
۴۲	کتان
۴۵	پشم
۵۰	ابریشم
۵۴	ویسکوز
۵۶	استات سلولز

۵۷.....	نایلون.....
۶۰.....	پارچه.....
۶۵.....	رنگ‌ها.....

فصل سوم

۷۲.....	آسیب شناسی.....
۷۲.....	ساختمان مولکولی.....
۷۳.....	مهم ترین عوامل تخریب الیاف.....
۸۴.....	واکنش در برابر اسیدها و بازها.....
۸۴.....	سلولز.....
۸۴.....	پروتئین.....
۸۵.....	پارچه‌های باستانی.....
۸۶.....	تخریب رنگ‌ها.....
۸۸.....	تخریب نخ‌های فلزی.....

فصل چهارم

۹۱.....	حفاظت و مرمت پارچه.....
۹۱.....	آزمایش اولیه و ارائه مدرک.....
۹۳.....	تمیز کردن.....
۹۵.....	تمیز کردن تر.....
۹۸.....	پهن کردن پارچه.....
۹۹.....	به هم فشردن تر.....
۱۰۰.....	نم زنی.....
۱۰۰.....	بخار سرد دادن.....
۱۰۱.....	خشک شویی.....
۱۰۲.....	لکه زدایی، بی‌رنگ کردن.....
۱۰۸.....	مرمت با سوزن و نخ.....
۱۱۴.....	مرمت زیر شیشه.....
۱۱۶.....	تجربه با پلاستیک‌ها با مرمت.....

فصل پنجم

- حفاظت پارچه در موزه..... ۱۲۰
۱. کنترل اساسی محیط موزه..... ۱۲۰
- a. رطوبت نسبی..... ۱۲۰
- b. آلودگی‌ها..... ۱۲۲
- c. نور..... ۱۲۴
- d. کنترل محیط اطراف..... ۱۲۵
۲. تخریب پارچه‌ها در موزه..... ۱۲۸
- a. اندازه‌گیری..... ۱۲۹
- b. رنگ‌های موجود بر روی پارچه‌ها در موزه چقدر ناپایدار هستند؟..... ۱۳۰
- c. رنگ‌های طبیعی و محیط..... ۱۳۲

پیوست

- انواع بافته‌ها و رودوزی‌ها..... ۱۳۸
- رودوزی‌ها..... ۱۴۰
- فهرست برخی از اصطلاحات پارچه در متون تاریخی و ادبی..... ۱۴۴
- فرهنگ لغات فنی..... ۱۴۷
- منابع و مآخذ..... ۱۵۵

به نام یکتای بی همتا

مقدمه ناشر

همیشه و هر جا شاکر نعمت‌های بی حد و حصر تو هستم، ای یگانه هستی، تو که ما را آفریدی و آرامش بخشیدی و یادت قلب‌های ما را پر از نور می‌کند، مونس خلوت‌های تنهای ما هستی و آغوش تو، تنها پناهگاه محکم ماست.

همه می‌دانیم اندیشه و تفکر پشتوانه‌ای بزرگ در حیات انسان‌ها است. و انسان بی‌اندیشه و تفکر راه را به سوی بیهودگی طی می‌کند، و سرانجام هیچ پیشرفتی را به وجود نمی‌آورد و به این جهت اسلام هم به تفکر اهمیت زیادی داده است. شاید فکر کردن سخت‌ترین کار بشر باشد، اما لازم‌ترین آن است. معتقدم که تمام پیشرفت‌های اجتماعی، اقتصادی، علمی و ... نتیجه تفکر طولانی و آزمایش و خطاهای انسان‌های عاقل و آرام بوده است.

بسیار پیش آمده است که انسان‌ها در پی تفکر و تعقل توانسته‌اند راه‌های پیشرفت و تعالی هم نوعان خود را فراهم کنند.

اثر پیش رو نتیجه زحمات و مطالعات و مذاقه مؤلف فرهیخته آقای حسن دلیر است که روش‌های بهینه نگهداری آثار پارچه‌ای ارزشمند تاریخی را به بحث گذاشته‌اند. امید است که علاقه‌مندان و هنر دوستان بتوانند بهره کافی ببرند.

سید ابراهیم اعلائی - زمستان ۱۳۸۸

Email: info@alaeipublication.ir